

Egy kelet-európai fotóművész hagyatéka

Honty Tibor (1907—1968) nevét hazánkban szinte csak a fotótörténészek ismerik, de nekik is kevés adatuk van róla. Amerikában gyűjtik képeit, Csehországban pedig albumokat adtak ki felvételeivel. Műveivel hazánkban a Magyar Fotográfiai Múzeum által 1999-ben rendezett retrospektív kiállítás alkalmával ismerkedhettek meg az érdeklődők.

Honty Tibor 1968-ban halt meg Prágában, ahol élete nagyobb részét töltötte. Fotográfusként szerzett hírnevet, bár keramikusként is tehetségesnek bizonyult, s kerámiáit ki is állították a Párizsi Világkiállításon 1937-ben. Legszívesebben szobrokat fényképezett, elsősorban Aristide Maillol műveit, s a híres szobrász egy baráti beszélgetés közben meg is jegyezte: „Nézzék, igazi művészi alkotások az ilyen fotográfiák.” Fotográfus kívánhat-e ennél többet? Ennek ellenére életében nem volt önálló kiállítása, de számtalan csoportos tárlaton szerepelt. Segítőkéss, szerény, visszahúzódó ember volt, inkább másoknak segített. Tehette, hiszen 1948-ban ő alakította meg Josef Sudekkel és Josef Prošekkel közösen a SVU MÁNES-ben a fotószekciót, melynek hosszú éveken keresztül volt elnöke. A II. világháború alatt másképp is segített fotográfus barátainak. 1938. őszén Hitler követelte, hogy a Prágában tartózkodó John Heartfieldet adják ki a Gestapónak, aki, többek között Honty lakásán is bujkált egy ideig, míg Lengyelországon át el nem jutott Angliába. A náci megszállás idején Honty váltotta ki az iparendélyt két zsidó származású fényképész helyett, akik származásuk miatt nem kaptak engedélyt, arra a műteremre, ahol többek között zsidó kegytárgyakat fényképeztek.

Egyik leghíresebb képét a véletlennek köszönheti. A nyugatra vonuló náci hadsereg tüzéségének egy lövedéke 1945. május 9-én megölt egy orosz tisztet. Honty a háború utolsó napján elesett katona temetésén készítette el azt a felvételt, melyet 1965-ben a Stern magazin egész oldalon közölt, a másik oldalon Robert Capa hasonló témájú képével együtt. Egy német magazinban találkozott akkor egy amerikai és egy cseh magyar fotográfus...

Életműve, úgy tűnik ennek ellenére sem volt fontos a kelet-európai kulturális szervezeteknek; nem a rangját megillető helyre került. Honty Irén, — aki már elmúlt kilencven éves — többször is megpróbálta férje negatívjait és vintage printjeit múzeumban elhelyezni, de egy cseh múzeum sem tudta kigazdálkodni a szűkös anyagi helyzetben lévő özvegy nem illuzórikus anyagi óhaját. Irénke néni tudta, hogy „mire várnak” és inkább cselekedett. Férje teljes

életművét eladta egy prágai fotógaléria kereskedőjének. Így Honty Tibor életműve már „hozzáférhető”, képeit akár meg is vásárolhatják.

Nekünk meg maradtak a cseh nyelvű albumok és az 1963-as fotólexikon szócikke Honty Tiborról.

Baki Péter